

## **CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ**

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24  
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A  
TELEFAX 629 - 40 - 89  
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/189/2003

### **ZWIĄZKI PARTNERSKIE PAR HOMOSEKSUALNYCH**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH  
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Związki gejów i lesbijek są uregulowane prawnie w wielu krajach Europy Zachodniej, a także m.in. w niektórych stanach USA i Kanadzie. Proces ich stopniowej legalizacji trwa od pierwszej połowy lat dziewięćdziesiątych. Różny jest zakres praw przyznawanych takim parom: czasem są to jedynie prawa majątkowe, niekiedy dopuszcza się też adopcję dzieci przez partnerów (np. w Szwecji). Związki te w niektórych krajach nazywane są małżeństwami (np. w Holandii) i partnerzy mają takie same prawa jak małżonkowie heteroseksualni, w innych zaś tworzona jest osobna kategoria nosząca rozmaite nazwy: konkubinat, pakt solidarności, związek cywilny.

W bieżącym roku nasi parlamentarzyści zgłosili projekt ustawy regulującej związki partnerskie osób jednej płci. W myśl tego projektu partnerzy w takim związku mieliby niektóre uprawnienia przysługujące małżonkom, np. prawo do wspólnego opodatkowania się, dziedziczenia po zmarłym partnerze, korzystania z ubezpieczenia zdrowotnego dla członków rodziny, ale nie mieliby prawa do adopcji dzieci. W badaniu, które realizowaliśmy na przełomie listopada i grudnia<sup>1</sup>, Polacy wyrażali swoje zdanie na temat legalnych związków partnerskich w proponowanym kształcie, mówili także o tym, jakie prawa skłonni byłiby przyznać parom homoseksualnym.

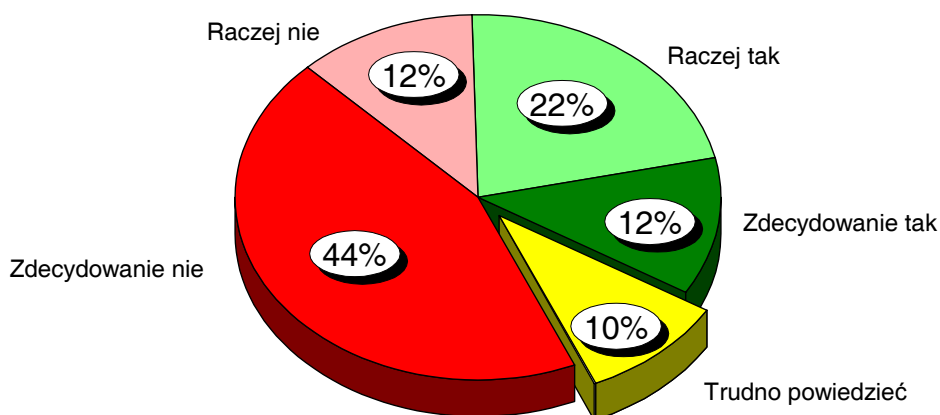
W naszym społeczeństwie przeważa sprzeciw wobec legalizacji związków partnerskich par homoseksualnych - wyraża go ponad połowa respondentów (56%), a tylko co trzeci (34%) jest odmiennego zdania. Warto zwrócić uwagę na fakt, że wśród przeciwników tego rozwiązania dominują osoby o poglądach skrajnych (wyrażających opinie zdecydowane).

---

<sup>1</sup> Badanie „Omnibus” przeprowadzono w dniach od 29 listopada do 2 grudnia 2003 roku na liczącej 1000 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

**RYS. 1. OSTATNIO W SENACIE ZŁOŻONO PROPOZYCJĘ, ABY ZALEGALIZOWAĆ ZWIĄZKI PARTNERSKIE DWÓCH OSÓB JEDNEJ PŁCI. PARTNERZY W TAKIM ZWIĄZKU MIELIBY NIEKTÓRE UPRAWNIENIA PRZYŚLUGUJĄCE MAŁŻONKOM, NP. PRAWO DO WSPÓLNEGO OPODATKOWANIA SIĘ, PRAWO DO DZIEDZICZENIA PO ZMARŁYM PARTNERZE, PRAWO DO KORZYSTANIA Z UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO DLA CZŁONKÓW RODZINY, ALE NIE MIELIBY PRAWA DO ADOPCJI DZIECI.**

**CZY, PANA(I) ZDANIEM, DWIE OSOBY JEDNEJ PŁCI ŻYJĄCE WSPÓLNIE POWINNY MIEĆ PRAWO ZALEGALIZOWAĆ SWÓJ ZWIĄZEK NA TAKICH ZASADACH?**



Związki partnerskie osób jednej płci zdecydowanie częściej są akceptowane przez ludzi młodych niż przez badanych w średnim wieku i starszych. Wśród ankietowanych mających od 18 do 24 lat co drugi (50%) wyraża aprobatę w tej sprawie, natomiast wśród najstarszych - jedynie co ósmy (12%).

Poparcie związków partnerskich rośnie też wraz z wykształceniem ankietowanych. Wśród osób najmniej wykształconych co piąta opowiada się za legalnym partnerstwem par gejų i lesbijek, a wśród mających wyższe wykształcenie - blisko połowa (zob. tabele aneksowe).

Na opinie w tej kwestii wyraźny wpływ mają też poglądy polityczne respondentów. Aprobata jest częstsza wśród osób identyfikujących się z lewicą, natomiast wśród deklarujących opcję centrową czy prawicową, a także wśród badanych, którzy nie potrafią umiejscowić swoich poglądów na skali, przeważa dezaprobatą.

Stopień akceptacji związków partnerskich gejų i lesbijek jest też silnie zróżnicowany przez religijność, mierzoną uczestnictwem w praktykach religijnych. Im częściej badani praktykują, tym rzadziej opowiadają się za legalizacją takich związków.

## SPOŁECZNA AKCEPTACJA PRAW DLA HOMOSEKSUALISTÓW

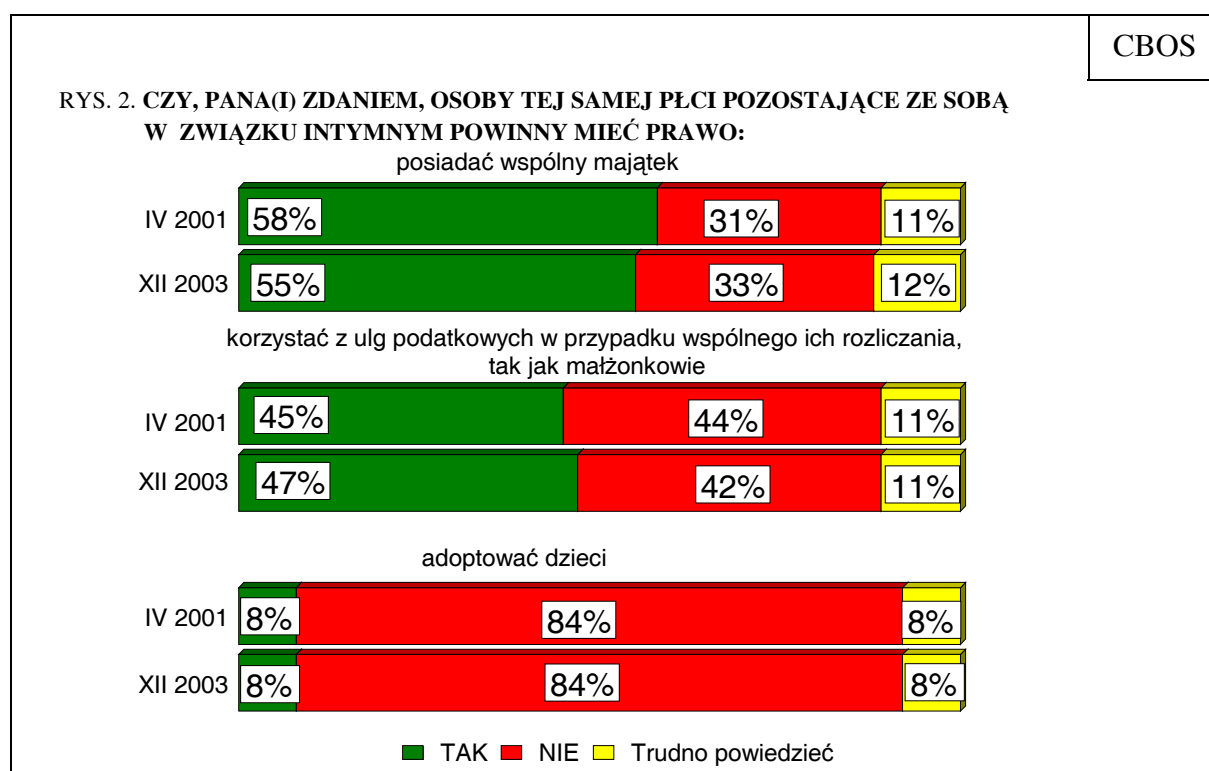
Ankietowani odpowiadali też na pytanie, czy - niezależnie od ich stosunku do legalizacji związków partnerskich - skłonni byłoby dopuścić prawną możliwość prowadzenia wspólnych czynności przez pary homoseksualne, zarówno w sferze ekonomicznej, jak i poza nią.

Wspólnota majątkowa par tworzonych przez gejów lub lesbijki spotyka się z aprobatą większości respondentów - ponad połowa (55%) sądzi, że osoby takie powinny mieć prawo posiadania wspólnego majątku, a jedna trzecia (33%) jest przeciwnego zdania.

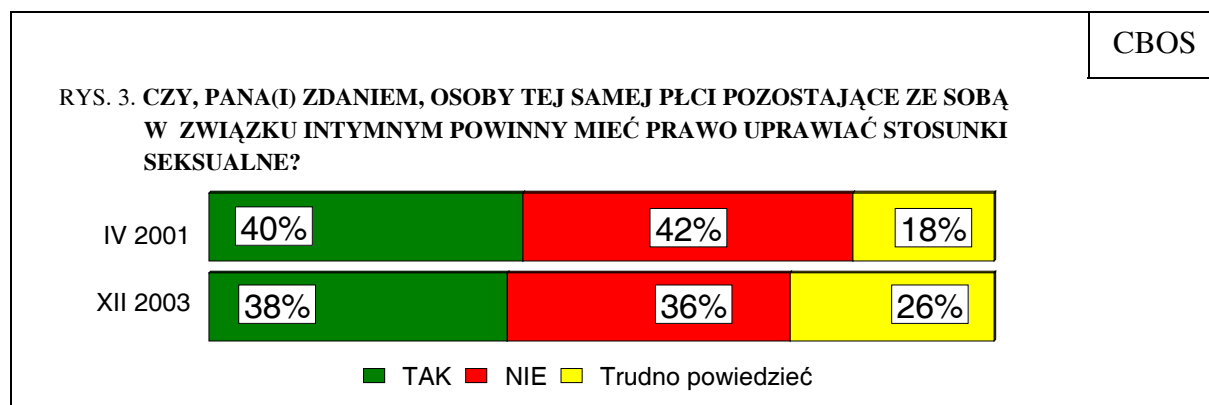
Przyznanie parom homoseksualnym ulg podatkowych w razie wspólnego rozliczania podatków akceptuje prawie połowa ankietowanych (47%), a nieco mniej liczna grupa (42%) odrzuca to rozwiązanie.

Polacy są zdecydowanie przeciwni umożliwieniu parom gejów lub lesbijek adoptowania dzieci. Tylko 8% respondentów akceptuje tę propozycję, a dziesięciokrotnie więcej wyraża sprzeciw.

Przez ostatnie dwa i pół roku opinie w tej kwestii (w każdym z trzech wymiarów) niemal się nie zmieniły.



Znacząca grupa Polaków opowiada się za ograniczeniem swobody dla gejów i lesbijek także w życiu prywatnym. Blisko dwie piąte badanych (38%) sądzi, że prawo powinno zezwalać parom homoseksualnym na uprawianie stosunków seksualnych. Nieznacznie mniej osób jest przeciwnego zdania.



★

★

★

Z naszych badań zrealizowanych w 2001 roku wynikało, że co czwarty Polak (24%) był za tym, aby pary jednej płci miały prawo wejść w związek małżeński<sup>2</sup>. Półtora roku temu stopień akceptacji przedstawionego wówczas projektu legalizacji związków gejów i lesbijek (zawierającego nieco inne propozycje niż obecny) był bardzo niski: tylko 15% badanych zgadzało się na to rozwiązanie<sup>3</sup>. Projekt przedstawiony obecnie spotyka się ze znacznie bardziej przychylnym przyjęciem, choć również teraz większość ankietowanych sprzeciwia się legalizacji związków partnerskich osób jednej płci.

Opracował

Michał WENZEL

<sup>2</sup> Zob. komunikat CBOS „Postawy wobec małżeństw homoseksualistów”, kwiecień 2001.

<sup>3</sup> Zob. komunikat CBOS „Konkubinaty par heteroseksualnych i homoseksualnych”, marzec 2002.